وزارت بهداشت اعلام کند، گردشگری را رونق می‌دهیم

معاون گردشگری کشـــور گفت: هر زمانی که وزارت بهداشت اعلام کند، آمادگی داریم سفرها را به‌ســـرعت رونق دهیم. ولی تیموری با بیان این‌که تمام اتفاقاتی را که در سطح کشـــور در زمینه مدیریت کرونا افتاده رصد می‌کنیم، افزود: با رعایت پروتکل‌های بهداشتی باید کم‌کم کسب‌وکارهای گردشگری گشایش پیدا کند.

به گفته وی، همزمان با آغاز ترددهای بین اســـتانی از اول اردیبهشت، هتل‌ها و مراکز اقامتی که تحت نظارت وزارت میراث فرهنگی، گردشـــگری و صنایع دستی فعالیت می‌کنند نیز در صورت تمایل می‌توانند خدمات خود را به مردم ارائه کنند. معاون گردشـــگری کشـــور تصریح کرد: امـــکان دارد تعـــدادی از مراکز اقامتی به‌دلیل این‌که در شـــرایط کنونی برای آنها صرفه اقتصادی نداشته باشد، اقدام به بازگشـــایی و فعالیت دوباره نکنند و برخی هتل‌ها هم یـــک طبقه خود را برای صرفه‌جویی در مســـائل اقتصادی و انرژی در اختیار مســـافرانی که برای کارهای اضطراری خود به استان‌ها سفر می‌کنند، اختصاص دهند./ جام جم دیلی

میراث فرهنگی

سنگ‌های کله‌قندی با چشمان انسانی

اخیرا سنگ‌افراشته‌هایی که در بستر خاک روی هم نهاده‌شده بودند، در کاوش‌های باستان‌شناسی تل چگاسفلی در بهبهان خوزستان کشف شده که حجاری‌ها و اشکال عجیبی دارند.

عباس مقدم، سرپرست کاوش‌های باستان‌شناسی تل چگاسفلی پروژه پیش از تاریخی زهره در این‌باره به ایلنا گفته: بر اساس یافته‌های باستان‌شناسی، می‌دانیم در چگاسفلی با جامعه‌ای روبه‌رو هستیم که در آن نقش مذهب و تشریفات مذهبی بسیار پررنگ بوده‌است.

بر همین اساس در بخش جنوبیِ کارگاه، در لایه سوم، تجمع سنگ‌افراشته‌ها نمایان شد. این بخش مستطیلی شکل در راستای شمالی جنوبی قرارگرفته و درواقع می‌توان گفت این سنگ‌ها عامدانه روی هم نهاده‌شده‌است.

سنگ‌افراشته‌ها در دو ردیف روی هم در این مستطیل چیده شده‌اند. سنگ‌افراشته‌های ردیف بالایی نسبت به ردیف پایین سالم‌تر هستند و در ردیف زیرین به دلیل فشار زیاد، اکثر سنگ‌ها شکسته شده‌است. در مجموع ۷۳ سنگ‌افراشته سالم و شکسته، در ابعاد کوچک و بزرگ به دست آمد.

درواقع می‌توان گفت، سنگ‌ها به شکل کله قندی هستند و به این شکل تراشیده شده‌اند. روی ۱۱ تخته سنگ که در این مجموعه قرار دارند، نقش حکاکی شده‌است. نقوش بز، چشم‌های بیضی و دایره‌ای شکل، علامت‌های مختلف که خطوطی عمود بر هم هستند، دایره‌هایی که می‌تواند تداعی‌کننده چشمان انسانی این سنگ‌ها باشد، شمایلی از انسان، البته برخی از سنگ‌ها نیز فاقد حجاری و نقش هستند.

تشکیل دریاچه‌ای با وسعت ۶۰ هکتار و عمقی بین ۵ تا ۶ متر در کویر لوت

عکس: ثارا... انکوتی تسنیم

کویرهایی که دریا شدند

بارش‌های خوب سال گذشته و امسال، دریاچه‌هایی در دل برخی کویرها ایجاد و تالاب‌ها و دریاچه‌های نیمه جان را سیراب کرده است

فاطمه مرادزاده

ایران

بهار است و اعجازهای سبز و رویش‌های ناگزیرش؛ بهار امسال اما پر از رویش‌های ناگزیر و اعجازگونه است؛ اعجازهایی مثل رویش دریاچه‌هایی در دل کویر؛ مثل معجزه رویش دریاچه زیبای نقره‌ای در دل خشک‌ترین و داغ‌ترین کویرهای ایران؛ در جایی نزدیک به گرم‌ترین نقطه زمین؛ در کویر شهداد.

بماند که این ویروس کوچک چند نانومتری کرونا آنقدر هوش و حواس از همه‌مان برده و خودش را توی ذهن و چشم‌مان نشانده که انگار قادر به دیدن و تماشای معجزه‌های طبیعت نیستیم؛ جان گرفتن دریاچه‌های زیبا و زلال که شمارشان از یکی و دو تا فزونی گرفته و حالا در جای جای مناطق شرقی و مرکزی کشور می‌توان به تماشایشان نشست؛ در مناطقی که پیش از این جز بیابانی ترک خورده یا دریایی از رمل و ماسه با آب و هوایی داغ و آتشین چیزی برای عرضه و تماشا نداشتند؛ در کویر باستانی شهداد، در سیستان تفتیده، در اردستان اصفهان و در شهرستان‌های کاشمر و قائنات خراسان....

دریاچه‌های ایجاد شده در کویر شهداد و تل‌شیطان اردستان حالا به یک جاذبه زیبای گردشگری تبدیل شده‌اند

از بهار سال گذشته که آسمان دست از خساست برداشت و ابرهای باروزش را سایه سر سرزمین‌مان کرد؛ ابرهایی که جز باریدن خیال دیگری نداشتند؛ از همان زمان که بارش‌ها سیل شد و سیل‌ها جاری شدند توی بیابان‌ها و کویرها و معابر و شهرها و روستاها؛ انگار حواس همه‌مان فقط و فقط به سیلاب بود و خرابی‌هایی که به بار می‌آورد؛ سقف‌هایی که پایین می‌آورد و زندگی‌هایی که می‌شوید و می‌برد. اما طبیعت برای خودش نقشه‌ها داشت گویا؛ نقشه‌هایی تماشایی و افسونگر که هرچه پیشتر می‌رویم، افسونگری‌اش عیان‌تر می‌شود؛ اصلا این‌طور بگوییم که سیلاب‌های سال گذشته و بارش‌های پیاپی امسال گویی از همان ابتدا مقصدی داشتند؛ سرانجامی در دل کویر؛ گویی مامور بوده‌اند آب و آبادانی را به دل خاک‌های تفتیده و زمین‌های آتش‌گرفته از هرم بی دریغ تابش آفتاب ببرند، آب و آبادانی و طراوت را به دشت‌هایی هدیه کنند که خشکی‌های چند دهه ساکنانشان را کوچانده بود و گرد مرگ پاشیده بود هرجا که پیش از آن عطر زندگی جاری بود...

تلفیق کلوت و دریاچه

سیلاب‌ها رفتند و رفتند و به مقصدها رسیدند؛ اول به کویر ۸۰ هزار کیلومتری شهداد در ۹۰ کیلومتری کرمان؛ همان بهار سال گذشته، به کویر که رسیدند، نزدیک کلوت‌های سحرانگیز جمع شدند و شدند یک دریاچه کوچک زیبای کویری. ابرها باز باریدند و باریدند از همان بهار گذشته تا همین حالا تا دریاچه هر روز وسیع‌تر و عمیق‌تر از روز قبلش بشود.

کویر شهداد جایی در بیابان لوت است؛ میان استان‌های خراسان جنوبی و کرمان و سیستان و بلوچستان با ۲ تا ۲٫۵ میلیون سال قدمت. می‌گویند در قدیم دریا هم به چشم خود دیده، اما ما از وقتی یادمان می‌آید تا چندین دهه گذشته کویر بوده و خشک و برهوت. حالا فریدون فعالی، مدیرکل میراث فرهنگی استان کرمان به ما می‌گوید این کویر برای خودش دریایی شده به وسعت ۶۰ هکتار و باعمقی بین پنج تا شش متر؛ دریاچه‌ای که بر جلوه‌های شهداد و کلوت‌هایش افزوده و حالا یک جاذبه جدید گردشگری است که البته فعلا به‌خاطر کرونا بازدید از آن ممنوع است.

تل شیطان دریاچه شد

سیلاب‌ها اما در دشت‌های استان مرکزی اصفهان هم جاری شدند، رفتند و رفتند تا رسیدند به کویری موسوم به تل شیطان در محدوده روستاهای کریم‌آباد و امیرآباد زواره اردستان و آنجا هم دریاچه‌ای به طول ۲۰ و عرض ۵ کیلومتر پدید آوردند؛ دریاچه‌ای که رئیس اداره میراث فرهنگی اردستان می‌گوید پس از ۵۰ سال شکل گرفته و عمقش در برخی نقاط به ۳۰ سانتی متر می‌رسد.

کویر تل شیطان با طول حدود ۵۷ در ۲۳ کیلومتر عرض و در محدوده بخش زواره استان اصفهان قرار دارد و مهدی مشهدی علت پیدایش دریاچه در دل آن را بارندگی‌های اخیر دانسته که از کوه‌های خارو، یخ و بخار جاری شده‌اند.

همه حالشان خوب است

سیلاب‌ها فقط کویرهای تشنه و تفتیده را سیراب و پرآب نکردند، آنها به هر منطقه فرودستی که رسیدند، بخشی از وجود حیات بخش خود را در آن جاگذاشتند؛ چه زمین‌هایی که حتی جرعه‌ای آب برایشان رویایی دست نیافتنی بود مثل شهداد و تل شیطان، و چه تالاب‌هایی که بی رمق و نیمه‌جان در دل دشت افتاده‌اند و منتظر دست سخاوتمند ابری تا ببارد و از مرگ نجات‌شان دهد؛ مثل تالاب‌های هامون و جازموریان و شادگان و پریشان و... مثل هامون که حالا ۴۰ تا ۵۰ درصد مساحتش آبگیری شده و کشاورزان و ماهیگیران را دوباره و پس از سال‌ها به سوی خود کشانده، یا مثل شادگان در خوزستان که این روزها آنقدر آب به بسترش رسیده که فلامینگوها با امنیت خاطر روی آن فرود بیایند و بیش از ده هزار و ۵۰۰ قطعه فلامینگو در خورهای این تالاب بین‌المللی جوجه‌آوری کنند.

حال رویایی شرق کشور

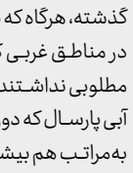

محمد درویش

رئیس کمیته محیط‌زیست در کرسی سلامت اجتماعی یونسکو

هرجا کویری باشد در حقیقت دریاچه است، یعنی روزگاری دریاچه بوده و حالا خشک و تبدیل به کویر شده است. درواقع به پایین‌ترین نقطه هر حوزه آبخیزی در مناطق خشک، کویر و در مناطق مرطوب و نیمه‌مرطوب تالاب و دریاچه می‌گویند. در کشور ما شرایط طوری است که انتهای مسیر تمام رودخانه‌ها معمولا دریاچه است؛ مثل ۱۴ رودخانه‌ای که در حوزه آبریز دریاچه ارومیه وجود دارد و انتهای مسیرشان به پهنه آبی بزرگی می‌رسد که روزگاری بیستمین دریاچه بزرگ جهان بوده؛ یعنی دریاچه ارومیه که به‌خاطر بهره‌برداری‌های بی‌رویه این دریاچه در چند سال گذشته به یک کویر بزرگ تبدیل شده بود. در مرکز ایران هم شرایط به‌همین‌گونه است یعنی کویر نمک قم و حوض سلطان را داریم که این دو یک زمانی به‌هم ملحق و دریاچه بزرگی بوده که آب چند رودخانه همچون جاجرود و کرج و قم‌رود و خررود به آن می‌رسیده است. پس حالا که کویرهایی مثل کویر شهداد در استان کرمان یا کویر تل شیطان در اردستان استان اصفهان، آبگیری و در آنها دریاچه ایجاد شده، نشان‌دهنده آن است که پیش از این و در گذشته‌های دور نیز در آن دریاچه و تالاب وجود داشته و به مرور و به‌دلیل توسعه کشاورزی و مصرف بی‌رویه آب و همچنین تغییرات اقلیمی خشک شده. به‌طور مثال کویر شیطان در نزدیک اردستان ۶۵ سال به خودش آب ندیده بود و تازه و به‌خاطر بارندگی‌های خوب امسال آبدار شده است. دلیل این اتفاق هم این است که ما در سال آبی جدید (یعنی از مهرماه تاکنون)، با یک شرایط بارندگی رویایی در حوزه‌های شرقی کشور روبه‌رو هستیم. آمار می‌گوید در سه حوزه از شش حوزه اصلی کشور میانگین ریزش‌های آسمانی بیشتر از میانگین ۶۰ سال گذشته بوده که این اتفاق عجیبی است. درواقع در سال‌های گذشته، هرگاه که بارندگی‌های خوبی هم داشتیم، این بارش‌ها عموما در مناطق غربی کشور بوده و حوزه‌های شرقی همواره وضعیت مطلوبی نداشتند، درحالی که سال آبی امسال حتی نسبت به سال آبی پارسال که دوره ترسالی داشتیم، میزان بارندگی‌ها در شرق کشور به‌مراتب هم بیشتر از پارسال و هم بالاتر از میانگین ۶۰ ساله بوده است، که این موضوع باعث شده چاله‌های کویری دوباره پرآب شود. آبگیری‌های خوبی که در مناطق کویری ایجاد شده و دریاچه‌هایی که شکل گرفته و پیش از این شاهدش نبودیم، از چند جهت حائز اهمیت و مفید است؛ اول این‌که باعث افزایش ظرفیت گرمایی ویژه منطقه و در نتیجه کاهش تفاوت دمای شب و روز می‌شود که این خود نیاز آبی اقلام زراعی را کاهش می‌دهد. از سویی به تعدیل اقلیمی کمک می‌کند و از طرفی باعث می‌شود جمعیت پرندگان در این مناطق افزایش پیدا کند. این پهنه‌های آبی همچنین سبب پالایش آب و تعادل‌بخشی سفره‌های آب زیرزمینی شده و باعث می‌شود نفوذ آب شور به سمت آب شیرین کاهش پیدا کند و همه اینها یعنی دریاچه‌های مذکور یکی از مولفه‌های زیست‌پالایی منطقه خودشان خواهند بود. در کنار دریاچه‌های تازه شکل گرفته در مناطق کویری که جلوه‌ای زیبا از طبیعت را به نمایش گذاشته، تقریبا همه تالاب‌ها و دریاچه‌های شرق کشور هم که طی یکی دو دهه گذشته و به‌خاطر خشکسالی و سوءبرداشت‌ها دچار خشکی و بی‌آبی شده بودند، مثل تالاب بزرگ هامون در سیستان و بلوچستان و جازموریان در کرمان و تالاب‌های جنوب شهرستان کاشمر یا منطقه قائنات خراسان، اکنون تا حد مطلوبی آبگیری شده که همه اینها نشان‌دهنده وقوع یک‌سال رویایی آبی در کشور به‌ویژه در منطقه شرق است که پیامدهای مثبت بسیاری از جمله در بخش گردشگری خواهد داشت. به همین نسبت تالاب‌های مناطق مرکزی و غرب ایران هم در شرایط مطلوب‌تری نسبت به سال گذشته است، گرچه میزان بارندگی در مناطق غربی و مرکزی از مناطق شرق کشور کمتر بوده است.

دادخواهی مردمی برای نجات میراث فرهنگی کشور

ابکرفتگی و تخریب میـــراث فرهنـــگی کشورمان با هـر بارندگی، تخریب بخش‌هایی از بافت‌های تاریخی در شهرهای مختلف، جولان آزادانه گنج‌یاب‌ها و غارتگران آثار تاریخی، شخم تپه‌ها و محوطه‌های باستانی، کشاورزی و ساخت و ساز در آنها و... دل میراث دوستان را آنچنان به درد آورده که از بیش از یک هفته پیش، پویشی راه انداخته اند و با ذکر موردی تخریب‌ها و تاکید بر وجود مشکلات و مسائل زیرساختی و قانونی که باعث این تخریب‌ها شده، نامه ای به قوه قضاییه نگاشته و از این نهاد خواسته اند در حوزه میراث‌فرهنگی که گنجینه‌ای غیرقابل بازگشت است، ورود کند تا بلکه اقدامات وسیع ریشه‌ای درجهت حفظ میراث کشورمان با نظارت قوه قضاییه صورت بگیرد.

به گزارش جام جم، بخشی از متن بیانیه پویش میراث فرهنگی با عنوان «دادخواهی مردمی برای نجات میراث فرهنگی کشور» به شرح زیر است:

جنـاب آقـای رئیسی؛ رئیس محترم قـوه قضاییـه جمهوری اسلامی ایران

ضمن سلام و ارج، به گواهی امضاکنندگان این پویش، آسیب‌های پی‌درپی به مواریث فرهنگی این سرزمین به معنای نابودی همیشگی سرمایه‌های بین‌نسلی و پایمال کردن آبروی کشور و مردم است. در شرایطی که ایران دچار انواع تنش‌ها و تحریم‌ها شده، چرا باید غنی‌ترین آثار هویتی و فرهنگی نیز با بی‌تدبیری یا خیانت از بین برود؟

طی چند سال اخیر، از شیوَشگان ده هزارساله کرمان و تخت جمشید فارس تا بافت کهن تبریز، از نقش‌جهان و شاهد اصفهان (که شهرکی نظامی بر فراز کوهستان بوده) تا بقایای ری و کاخ گلستان تهران، از هیرکانی ۴۰ میلیون ساله در شمال تا بنادر و جزایر تاریخی جنوب، از سنگ‌نگاره‌ها و خانه‌های اصیل و ارزشمند خراسان تا طاق بستان و چقاگاوانه کرمانشاه (که نشانه‌هایی از اولین دوره یکجانشینی انسان دارد)، از هگمتانه همدان تا شوش و هفت تپه خوزستان و صدها نمونه دیگر در معرض ساخت و ساز، تخریب، خروج از ثبت یا تهدیدهای دیگر بوده‌اند و بسیاری از این فجایع با شعار توسعه گردشگری رخ می‌دهد!

در این مصیبت، فریاد و فغان از متولی مدعی، یعنی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی است که نه تنها قوانین اساسنامه‌اش را رعایت نمی‌کند، بلکه خود به دکان حاتم‌بخشی این سرمایه‌ها تبدیل شده و گاهی شرایط فرار از مجازات ویران‌گران را نیز فراهم می‌آورد از جمله:

۱- ثبت نشدن کامل مواریث ملموس و ناملموس واجد ارزش ملی یا جهانی، ابلاغ نشدن جامع و به موقع برخی ضوابط و حریم‌های تاریخی و سوءاستفاده از قانون وحدت رویه در مصادیق فرهنگی که فرصت تعرض زیاده‌خواهان را فراهم می‌آورد.

۲- چشم‌پوشی یا موافقت نسبت به تخلفات در عرصه‌ها و بافت‌های تاریخی که همگان را در برابر تخریب انجام‌شده قرار می‌دهد.

۳- شفافیت نداشتن قراردادها و عملیات مرمت و احیا، چراکه سودآوری فراوان این طرح‌ها، منجر به رانت و عدم شایسته‌سالاری در انتخاب پیمانکار و آسیب‌های جدی می‌شود.

۴ - مشکلات پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری به‌عنوان گنجینه گزارش‌ها، نقشه‌ها و داده‌های باستانی و تاریخی ایران.

۵- وضعیت نگران‌کننده موزه‌ها که باید محل امن و قابل اعتمادی برای اشیای ارزشمند، آثار مکشوفه و نفایس باشند.

۶- وضعیت غیرشفاف آثاری که برای نمایشگاه‌های برون‌مرزی فرستاده شده و می‌شوند.

۷- تضعیف باستان‌شناسی، شفافیت نداشتن بودجه و قراردادهای این بخش مهم، حفاری‌های قاچاق و لطمه جبران‌ناپذیر به دارایی تمدن بشری.

۸- و موارد متعدد دیگر که شواهد تفصیلی آنها پس از تعیین مسیر رسیدگی ویژه، قابل ارائه است؛ لیکن متاسفانه در شرایط کنونی، این موارد صرفا به عنوان «تخلفات اداری» و نه پایمال کردن «حقوق عامه» بررسی می‌شوند.

مطابق قانون اساسی، سرمایه‌های ملی و جهانی به عنوان بیت‌المال به امانت نزد دولت است و بی‌توجهی مسوولان مربوط نسبت به از بین رفتن این ثروت بی‌نظیر، هیچ‌گاه قابل جبران نیست و مصداق بارز اهمال و نابودی امانت ملی و جهانی و ضایع کردن حقوق عامه است و ضرورت دارد مدعی‌العموم به آن رسیدگی کند.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۶۳۶

جدول عادی

افقی: ۱) شهری در مازندران ـ ستارگان ـ دیواره‌ای برای جلوگیری از جریان آب ۲) سینه‌بند تکواندو ـ رمان مشهور فتانه حاج سیدجوادی که روایت عشق ناکام است ۳) دلتنگ ـ سرگردان ـ سایبان چشم ۴) رودی در استرالیا ـ چیره‌دست ـ نشانه جمع ۵) عیب و عار ـ از زنان اساطیری یونان ـ پایتخت عربستان ۶) مستمری ـ نامه را در آن می‌گذارند ـ ادا و اطوار ۷) یازده ـ مسرور ـ رادار ۸) مسیر یک جرم آسمانی ـ شهری در شهرستان دماوند ـ زیبا و دلفریب ۹) خراب ـ مرکز استان سیستان و بلوچستان ـ بدن ۱۰) محنت ـ روحانی یهودی ـ منسوب به یمن ۱۱) فرمانده ـ جاویدان ـ کشور تاج‌محل ۱۲) N ـ مالیات ـ هیدراته ۱۳) خاکستر ـ پرتوی ماه ـ شهری در جنوب اسپانیا ۱۴) شاخه‌ای از زیست‌شناسی که زندگی حیوانات را بررسی می‌کند ـ ادب آموختن ۱۵) در هر زمان ـ دارای طول زمانی ـ از لبنیات.

عمودی: ۱) همراه فلان ـ از وزارتخانه‌های جمهوری اسلامی ایران ۲) نخست ـ سمبلیک ـ سخن چین ۳) مشاجره و جر و بحث ـ امیدوار کردن ـ فوری ۴) مروارید ـ نوعی خاک ـ خدشه‌دار ۵) جوینده راه ـ فرشته شب اول قبر ـ راه میانبر! ۶) کنیه حضرت آدم (ع) ـ آسودگی ۷) شرقی‌ترین شهر استان اصفهان ـ قلمرو ـ دوزخ ۸) شتر عربی ـ کاخ داریوش هخامنشی در تخت جمشید ـ غذای شب ۹) همیشه ـ بازای... ناز با دل من بساز ـ لازم و ضروری ۱۰) شهری در استان اصفهان ـ کنایه از آدم تازه به دوران رسیده است ۱۱) اسم ترکی ـ نوعی اجاق برقی ـ شبکه تلویزیونی نوجوانان ۱۲) زادگاه بوعلی سینا ـ پرنده‌ای وحشی و حلال‌گوشت ـ جلگه پهناور در نواحی نیمه‌خشک ۱۳) پرتابه جنگی ـ تباه‌شده ـ از جنگ‌های معروف امام علی (ع) ۱۴) سنگ قپان ـ نام مادر کوزت در رمان بینوایان ـ دستی ۱۵) پستی در فوتبال ـ قوس‌های هلالی پیوسته.

جدول ویژه

افقی: ۱) سرگشتگی ـ موسسه پولی ـ فاقد تحرک ۲) تدوین شده ـ اجاره‌بهایی که در اجاره‌نامه ذکر شده باشد ۳) برادر سلم و تور ـ برادر ـ گازی قابل اشتعال ۴) اصلاح خرابی ـ فرایمان ماست ـ قسمتی از پا ۵) گوشت عرب ـ مسجد مروارید در این شهر هند است ـ مزدور ۶) کدخدا ـ رهبر حزب ـ بیهوده ۷) نیم ساعت! ـ ترکیب شیمیایی بلوری که در لحیم‌کاری مصرف می‌شود ـ ملال‌آور ۸) تکراری ـ رنجیده‌خاطر ـ فریب ۹) ثابت کردن ـ سازمان تبهکاری چین ـ نفی عرب ۱۰) خوشخوان ـ آتشفشانی در ایتالیا ـ کشور زیتون ۱۱) سخن، گفتار ـ بازدارنده ـ یاری و کمک ۱۲) حیرت ـ داخل ـ ورزشگاه انگلستان ۱۳) پدر مرده ـ سلسله آغا محمدخان ـ تورکاه‌کشی ۱۴) اثری به قلم مری آلن چیس، نویسنده آمریکایی ـ خدمتکار پیر ۱۵) مجموعه داستانی نوشته منیرو روانی‌پور ـ استاندار قدیم ـ لاغر.

عمودی: ۱) رغبت ـ کنایه از کاری بی‌حاصل کردن است ۲) گوشه‌ای در دستگاه چهارگاه ـ بیشترین مقدار ـ شهر باستانی اردن در بین عجایب هفت‌گانه جدید ۳) نوعی راه رفتن اسب ـ از آلات موسیقی ـ درنده جنگلی ۴) تکاور ـ ماری سمی ـ شبه‌جزیره‌ای نزدیک سیبری ۵) رهبر انقلابی چین ـ قدرت ـ شکل ظاهری ۶) فیلمی ساخته ابراهیم حاتمی‌کیا با نقش‌آفرینی پرویز پرستویی ـ کفر و بی‌دینی ۷) اراذل و اوباش ـ سازی زهی ـ موش خرما ۸) تنه درخت ـ از اجزای سازنده اتم ـ بی‌مهری به معشوق ۹) یار خوش‌زبان ـ از بخش‌های اوستا ـ قسمت‌های آغازین ۱۰) گواه آوردن ـ کشتی مشهور گیلان ۱۱) خاندان ـ ازدواج نکرده ـ ماه اول سال عبری ۱۲) منسوب به یمن ـ میزبان المپیک ۲۰۱۲ ـ گلی زینتی ۱۳) بدون استحکام ـ پایتخت لتونی ـ آنزیمی در بزاق ۱۴) کامل ـ کشوری جزیره‌ای در همسایگی اقیانوس اطلس ـ بالاپوش مردان قدیم ۱۵) بازارچه مرزی شهر گنبدکاووس ـ آفریدگار.

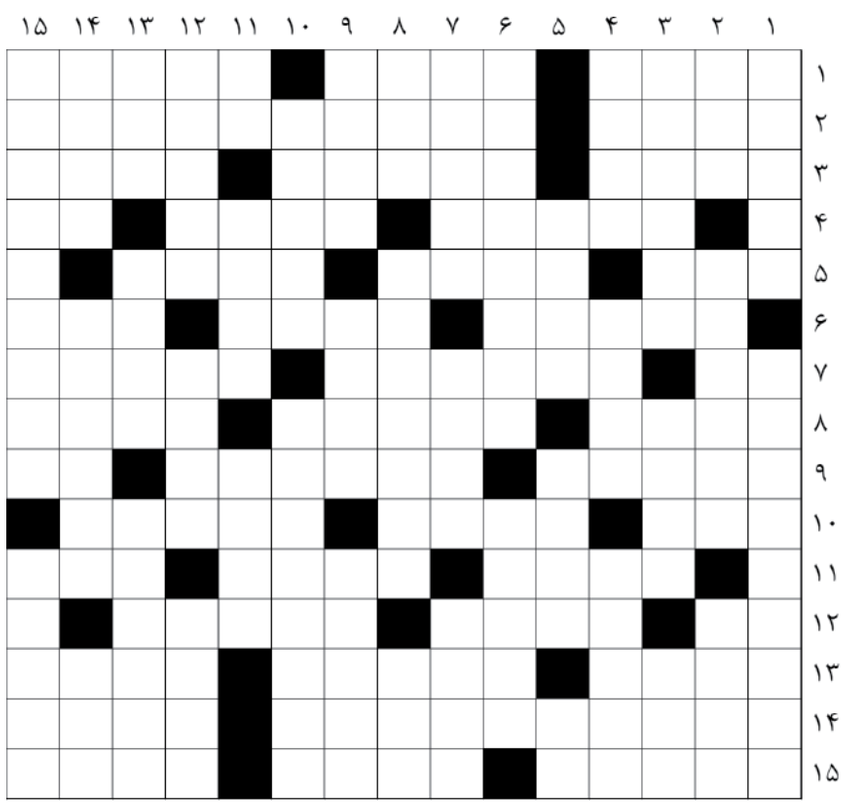

حل جدول عادی شماره ۵۶۳۵

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ز	ا	م	ن	ه	و	ف	■	م	ا	س	ت	ی	ک	■
۲	ا	ح	ر	ا	ر	■	ت	ش	ن	ه	■	ا	م	ل	ا
۳	د	م	■	ح	س	ی	ن	ر	ز	م	ج	و	■	س	ت
۴	ب	د	ه	ی	■	ن	ه	ا	ل	■	ا	ل	ا	ی	ش
۵	و	■	ه	چ	و	ر	ک	■	ی	ن	ا	ل	■	ا	ن
۶	م	ا	ل	■	ا	ل	ک	ن	■	ر	ا	ل	ص	■	ن
۷	■	م	ی	خ	ک	■	و	ل	ت	ر	■	م	س	م	ا
۸	س	ی	■	م	س	ن	د	■	ن	ی	ل	ی	■	ش	ن
۹	ی	د	ک	ی	■	ا	ن	م	ی	■	و	ر	ط	ه	■
۱۰	و	■	م	ن	ش	ق	■	ش	ا	م	ل	■	ب	د	ن
۱۱	س	م	ا	■	ا	ص	ل	■	ط	ا	ه	ا	■	ت	■
۱۲	ه	ا	ل	ت	ر	■	ا	ه	ا	ر	■	ا	خ	ی	ر
۱۳	پ	ف	■	ص	ح	ر	ا	ی	م	ح	ش	ر	■	غ	د
۱۴	ل	و	ن	د	■	ف	ق	ر	ا	■	ر	و	ن	م	ا
۱۵	■	ق	ر	ق	ا	و	ل	■	س	و	ر	ی	ن	ا	م

حل جدول ویژه شماره ۵۶۳۵

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ل	ا	ک	ا	ل	ک	ل	■	ب	و	ل	ت	و	ن	■
۲	ب	ل	و	ک	ه	■	ا	و	ا	ر	■	س	ا	غ	ت
۳	ه	ا	■	ا	ب	ت	ک	ا	ر	غ	م	ل	■	ل	ا
۴	ت	ن	ا	ژ	■	ش	ی	و	ا	■	و	ی	ل	ی	و
۵	ی	■	چ	و	ر	ک	■	ی	ن	ا	ل	■	ف	ن	ر
۶	غ	ش	ا	■	ا	ر	ا	ل	■	ص	ف	ر	ا	■	ن
۷	■	ه	ر	پ	س	■	ب	ا	ل	غ	■	ا	غ	ل	ی
۸	ا	د	■	ر	و	د	ک	■	و	ر	ن	ی	■	ا	ه
۹	س	ا	ف	و	■	ل	ا	ل	م	■	س	ن	ا	م	■
۱۰	م	■	ل	ا	ف	ت	■	ی	ا	ت	■	ا	ب	پ	ا
۱۱	و	ت	و	■	ع	ا	ب	ر	■	ر	ج	ا	ل	■	ح
۱۲	ر	و	س	ت	ا	■	ر	ا	ش	د	■	ه	د	ش	ت
۱۳	س	ن	■	ک	ل	ا	ه	ب	ر	د	ا	■	ر	ا	ق
۱۴	م	ا	ن	د	■	ک	م	و	ن	■	ن	ا	ی	ر	ا
۱۵	■	پ	ل	ی	ک	ا	ن	■	ک	ل	ی	ک	و	ژ	ن